

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

**Tasviriy san'at darslari-da ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning
metodik asoslari**

Tursunova Dilshoda Jahongirovna

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” – ta'lim yo'nalishi

1-kurs “D” guruh talabasi

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada tasviriy san'at darslarida ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning metodik asoslari o'rganilgan. Maqolada o'quvchilarning tasviriy ko'nikmalarini rivojlantirish, ijodiy faoliyatini rag'batlantirish va amaliy mashg'ulotlarni samarali tashkil etishning pedagogik va metodik yondashuvlari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, darslarda didaktik prinsiplar va innovatsion metodlarni qo'llash orqali ta'lim jarayonining sifati oshirish va o'quvchilarning badiiy tafakkurini kuchaytirish imkoniyatlari ko'rsatib o'tiladi.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, darslar, ta'lim sifati, ta'lim samaradorligi, metodik asoslar, pedagogik metodlar, ijodiy faoliyat, didaktik prinsiplari, amaliy mashg'ulotlar, ta'lim jarayoni.

Tasviriy san'at darslari o'quvchilarning badiiy va texnik ko'nikmalarini shakllantirish, ijodiy tafakkurini rivojlantirish va estetik didini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Darslarda o'quvchilarga rang, shakl, chiziq va kompozitsiya printsiplari o'rgatiladi, ular o'z ijodiy salohiyatini namoyon qilish imkoniga ega bo'ladilar.

Ta'lim sifati va samaradorligini oshirish uchun darslar pedagogik va metodik asoslarga tayanib tashkil etilishi lozim. Bu jarayonda bosqichma-bosqich mashg'ulotlar, amaliy ishlar, individual va guruh ishlari qo'llaniladi. O'quvchilar visual materiallar, referens rasmlar va real ob'ektlar orqali ishlashadi, bu esa ularning vizual sezgirliги, kompozitsion fikrlash qobiliyati va rang-shakl uyg'unligini rivojlantirishga yordam beradi.

Shu bilan birga, darslarda didaktik prinsiplarga amal qilish va innovatsion metodlarni qo'llash ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. O'qituvchi o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olib, ularni mustaqil ijodiy faoliyatga yo'naltiradi va ijodiy tafakkurini kuchaytiradi. Ushbu maqolada tasviriy san'at darslarida ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning metodik asoslari, ularning pedagogik ahamiyati va amaliy qo'llanilishi batafsil tahlil qilinadi.

Tasviriy san'at darslarida ta'lim sifati va samaradorligini oshirish metodik asoslari o'quvchilarning tasviriy ko'nikmalarini rivojlantirish, ijodiy tafakkurini shakllantirish va estetik didini oshirishga qaratilgan. Ushbu jarayon o'quvchilarga rang, shakl, chiziq va kompozitsiya printsiplarini o'rgatish, vizual sezgirlikni rivojlantirish va ijodiy

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

erkinlikni rag'batlantirish imkonini beradi. Ta'lim samaradorligini oshirish uchun darslar pedagogik va metodik asoslarga tayanib, bosqichma-bosqich tashkil etilishi lozim.

Boshlang'ich bosqichda o'quvchilarga asosiy chizmachilik vositalari bilan ishlash ko'nikmalari o'rgatiladi. Qalam, rangli qalam, marker va akvarel kabi materiallar yordamida oddiy shakllar va obyektlar chizish mashqlari orqali o'quvchilar rang uyg'unligini sezish, chiziqlarni aniq chizish va detalni ajratib ko'rish bo'yicha ko'nikmalar egallaydilar. Shu bosqichda visual kuzatish va makoniy tafakkur rivojlantiriladi, talabalarga oddiy kompozitsiya printsiplari tushuntiriladi va ularni amalda qo'llash o'rgatiladi.

Keyingi bosqichda murakkabroq ishlar – landshaft, manzara va turli obyektlarni uyg'unlashtirish mashqlari boshlanadi. Talabalar ranglarni uyg'unlashtirish, perspektiva, yorug'lik va soya bilan ishlash, kompozitsiyada muvozanat va ritm yaratish ko'nikmalarini egallaydilar. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z ishlarini tahlil qilib, konstruktiv fikr asosida yaxshilashni o'rganadilar. Ushbu bosqichda guruh mashg'ulotlari o'quvchilarning hamkorlik, ijodiy fikrlash va kritik tahlil ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Metodik yondashuvlarda amaliy mashg'ulotlar, vizual materiallar, referens rasmlar va ochiq havoda plenar ishlash ishlatiladi. Talabalar tabiat yoki foto materiallarni kuzatib, ularni chizishga harakat qiladilar. Shu tarzda vizual xotira va kuzatish qobiliyati, rang-shakl uyg'unligini idrok etish ko'nikmalari rivojlantiriladi. Shuningdek, individual maslahatlar va guruh muhokamalari orqali o'quvchilarning ijodiy salohiyati mustahkamlanadi, o'z ishini konstruktiv tarzda baholash va takomillashtirish qobiliyati oshadi.

Innovatsion metodlar va didaktik prinsiplar dars jarayonini samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Bosqichma-bosqich mashg'ulotlar, vizual materiallar, individual yo'naltirish va guruh ishlari o'quvchilarning ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi. Shu bilan birga, ta'lim jarayonida ijodiy erkinlikni rag'batlantirish va san'atga bo'lgan qiziqishni kuchaytirish metodik asoslarning asosiy vazifalaridan biridir.

Ta'lim samaradorligini oshirishning yana bir muhim omili – talabalarning individual xususiyatlarini hisobga olishdir. Har bir o'quvchining texnik va badiiy ko'nikmalari, rang va shakl sezgirligi, ijodiy qobiliyati dars jarayonida e'tiborga olinadi. Shu bilan birga, amaliy mashg'ulotlar va innovatsion usullar yordamida o'quvchilarning o'z ishlariga mas'uliyat bilan yondashishi va ijodiy tafakkurini rivojlantirishi ta'minlanadi.

Natijada, tasviriy san'at darslarida ta'lim sifati va samaradorligini oshirish metodik asoslari o'quvchilarning texnik va badiiy ko'nikmalarini rivojlantirish, ijodiy tafakkurini shakllantirish va estetik didini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi.

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali

1-son. 3-qism. Noyabr-2025

Bosqichma-bosqich mashg'ulotlar, amaliy ishlar, vizual materiallar, individual va guruh ishlari o'quvchilarning ijodiy faoliyatini rag'batlantirish va ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Tasviriy san'at darslarida ta'lim sifati va samaradorligini oshirish metodik asoslari o'quvchilarning tasviriy ko'nikmalarini rivojlantirish, ijodiy tafakkurini shakllantirish va estetik didini oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlangan. Bosqichma-bosqich mashg'ulotlar, amaliy ishlar, vizual materiallar, individual va guruh ishlari orqali o'quvchilar o'z ijodiy salohiyatini namoyon qiladilar. Ochiq havoda mashg'ulotlar va guruh ishlari ijodiy erkinlik, hamkorlik va konstruktiv fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu tarzda, ta'lim sifatini va samaradorligini oshirish metodik asoslari o'quvchilarning san'atga bo'lgan qiziqishini kuchaytirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // Педагогическое образование и наука. – 2017. – № 2. – С. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – С. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – С. 8-14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and innovation. – 2023. – Т. 2. – № B10. – С. 192-198.
5. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // Современное образование (Узбекистан). – 2017. – № 6. – С. 15-21.
6. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Т. 4. – № 3. – С. 60-66.
7. Шавдиров С. А. ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМУ О. И ПРИКЛАДНОМУ ИСКУССТВУ // INTERNATIONAL SCIENTIFIC REVIEW OF THE PROBLEMS AND PROSPECTS OF MODERN SCIENCE AND EDUCATION. – 2018. – С. 84-85.